

JUN 24 1989

T 226

100-ynė

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ
AMERIKOJE ORGANAS

NO. 3

307 West 30th St., New York, N. Y. 10001, 1989 m. kovo-March mėn.

81-leji metai

IŽENGDAMI Į SLA ANTRĄJĮ ŠIMTMETĮ!

1918 metais patriotingieji lietuvių tautos didvyriai daktarai: Kudirka, Basanavičius, Šliūpas lietuvius kaimiečius ir miestiečius inteligentus mokė Lietuvą mylėti, siekti mokslo.

Rusų caro šnipai nemiegojo. Lietuviams patriotams teko slapstytis. Pergyvenusieji pavojų, ir nukentėję, — ieškojo būdų pasisukti į laisvąjį pasaulį — surado kelią mėnesius trukusiose jūrų vargingomis kelionėmis pasiekė Ameriką. Čia tie patriotingieji lietuviai įsisteigė draugijas, parapijas, sujungė po plačiąją Ameriką lietuvius ir — pagaliau įsisteigė **Susivienijimą Lietuvių Amerikoje!**

63 Susivienijimo Seime minėsime jau 103 metų sukaktį. Esame, įsteigę vaikai ir net vaikaičiai birželio-June 23, 24 ir 25 suvažiuosime į Cleveland, Ohio, maždaug viduryje Amerikos dalyvauti antrojo šimtmečio pirmajame Seime. Jame turėsime suplanuoti ateities lietuvių veiklai Amerikoje ir Kanadoje. Tas, kas tik galite ir pajėgiate — dalyvaukite šiame Seime padėti susiplanuoti mūsų tautos išėivijoje vieningai ir laimingai sugyventi ir padėti vėl atgimstančiai Lietuvai, o taip pat ir mūsų veiklai Amerikoje ir Kanadoje.

SLA Seimas įvyks 1989 m. birželio-June 23–24–25 d. d. Wickliffe Inn, 28611 Euclid Avenue, Wickliffe, Ohio 44092, telef. [216] 944-7400, rytiniame Clevelando priemiestyje, apie 4 mylias nuo Lietuvių Namų.

Viešbutis lengvai pasiekiamas, yra prie pat greitkelio, I-90 ir taip pat turi limuzino patarnavimą nuo Clevelando Hopkins aerodromo — aerouosto.

Viešbučio kambarių kainos: vienam asmeniui — \$34.00 plus taksos už dieną, dviem asmenim — \$37.00 plus taksos, priklausant nuo dalyvių skaičiaus. **PRAŠOMA ĮSIREGISTRUOTI KIEK GALIMA ANKŠCIAU, registracijos korteles, grąžinti viešbutiui.**

Visi Seimo posėdžiai vyks Wickliffe Inn, o pramogos parengimai vyks Lietuvių Namuose, 577 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119.

Delegatams susipažinimo vakaras įvyks penktadienį, birželio 23 d. 7 val. vakare. Meninę dalį atliks armonikėlės muzikė Irma Ibenskiėnė.

Banketas vyks šeštadienį, birželio 24 d., 8 val. vakare. Programą atliks muzikės Onos Mikulskienės vadovaujamas LTM Čiurlionio Ansamblio Kanklių Orkestras. Taip pat gros orkestras.

SLA Kuopų Valdyboms ir nariams

SLA Centras kuopoms 1989 m. kovo 6 d. išsiuntinėjo **MANDATŲ BLANKUS**, kurie yra reikalingi įgalinti ir paliūdyti delegatų išrinkimo teisėtumą į būsimąjį SLA 63-įjį Seimą, įvyksiantį Wickliffe Inn viešbuty 128611 Euclid Avenue, Wickliffe, Ohio 44092 Clevelando priemiesty.

Kiekvienam delegatui reikia išrašyti **du mandatus**: vienas gražinamas Susivienijimo Sekretorei ne vėliau, 1989 metų gegužės 1 dienos, o kitas įteikiamas delegatui. Delegatas mandatą atsiveš į Seimą ir įteiks Mandatų Komisijai.

Kiekvienas narys, kuris Susivienijime be pertraukos išbuvo gerame stovyje nemažiau kaip paskutinius vienerius metus ir nemažiau kaip šešis mėnesius toje pačioje Kuopoje, gali būti renkamas **DELEGATU**.

Delegatai renkami ne vėliau kaip 30 dienų prieš Seimą. Jie renkami tokiu pat būdu, kaip kuopų valdybos. Delegatas laikomas išrinktas, jeigu jis gauna daugiau kaip pusę visų balsavime dalyvavusių narių balsų. Jei dėl kokios priežasties delegato vieta lieka tuščia, tai kuopa jo vieton renka kitą delegatą. Apie tokį delegato pakeitimą kuopa praneša SLA Centro Susivienijimo Sekretorei, patvirtindama savo pranešimą Kuopos antspaudu.

Kiekviena Kuopa turi teisę į Seimą rinkti vieną ar daugiau delegatų. Delegatas eina savo pareigas skaitant nuo Seimo, į kurį jis buvo išrinktas, atidarymo dienos iki kito Seimo.

Kilus kokiems nors neaiškumams išrinktų delegatų teisėtumo reikalu, visi atsiklausimai ar Seimui skundai, SLA Pildomosios Tarybos nutarimu, turi būti Susivienijimo Sekretorei pasiūsti ne vėliau 25 dienų prieš Seimą.

Kiekvienam delegatui Kuopa turi duoti gautąjį mandatą. Mandatas turi būti papildytas Kuopos Pirmininko ir Sekretoriaus parašais su Kuopos antspaudu.

Nepamirškite pasiūsti mandato nuorašą Susivienijimo Sekretorei ne vėliau kaip 1989 m. gegužės-May 1 dienos.

Su pagarba.

Genovaitė Meiliūnienė
SLA Sekretorė

P.S. Kartu pridėti "WICKLIFFE INN" registracijos lapeliai. Norėdami pasinaudoti viešbučio kainų nuolaidomis, registracijos lapelius malonėkite nedelsdami užpildyti ir pasiūsti, kad viešbutis rezervacijos gautų ne vėliau kaip 1989 m. gegužės-May 27 dieną.

VILNIUJE IŠRINKTA GRAŽIAUSIA LIETUVAITĖ KANDIDATUOS PASAULIO GRAŽUOLIŲ RINKIMUOSE

Published semi-monthly except July and August by the
LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA
307 West 30th St., New York, N. Y. 10001
Tel. [212] 563-2210

REDAGUOJA SLA REDAKTORIŲ KOMISIJA
EDITED BY SLA EDITORIAL BOARD
GENEVIEVE MEILIUNAS, MANAGER

Yearly Subscription Rates:

In the United States \$4.00
To Foreign Countries \$5.00

Entered as Second Class Matter November 18, 1910, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of March 8, 1878.

SLA knopų pranešimai ir skubūs raštai redakcijai reikia siųsti nevelėm, kaip prieš savaitę laikraščio numeriai išimant.

Keičiant adresą, būtina pranešti senaisiu adresu. Už skelbimų turinį redakcija neatsako.

NUO SEIMO IKI SEIMO

VYTAUTAS KASNIŪNAS

VELYKŲ VARPAI SU PIRMAISIAIS
AUŠROS SPINDULIAIS

Velykos-spalvingiausia šventė Lietuvoje. Ją puošia religinės apeigos, lyg žaidimui, teatro scenai užsiliko tautosakiniai papročiai, iš kartos į kartą perduodami senolių pasakojimai, surinkti knygoje, sudėti muziejų lentynose. Tie papročiai liko iš gilių senovės, žemdirbiams pasitinkant pavasarį. Velykos, nors kilnojama šventė, bet taip pat, anksčiau ar vėliau išpuola pavasaryje.

Po 45 metų, Lietuvoje paslėpti kopylių, bažnyčių varpai, iškentę tylą, tikinčiųjų žmonių žiauriai priešpaudą, kilo į bokštus ir vėl Velykų rytą suskambėjo su Kristaus prisikėlimu, su pirmaisiais aušros spinduliais.

Kai kas iš mūsų pirmą kartą turėjo progos Velykas švęsti savo tėviškėje ar tėvų gimtinėje.

Po 45 metų nesimatymo, pirmą kartą mes susitikome su savo giminės kraujo artimaisiais, atvykusiais į Ameriką, ir su jais šventėme Velykas. Jie mums atskleidė gilią senovės tautosakinius papročius, surištus su Velykų švente, taip pat pasitinkant pavasarį, atgimstančią gamtą. Jie atvežė spaudos iškarpas, papročių aprašymus, kurių dalimi mes ir pasinaudosime. Mes su jais lankėme bažnyčias, dalyvavome religinėse apeigose. Kai kas iš jų, priversti ir persekioti, buvo nutolę nuo tikėjimo, religijos.

Didysis Ketvirtadienis bažnyčioje. Toje dienoje pradėdamos vadinamas Didysis Velykų Tridienis. Paskutinės Vakarienes Mišios, pradėdamos vakarinėmis valandomis. Garbės himną giedant, skandinama varpais, o jį baigus, neskambinama iki Velyknakčio. Apeigose 12 vyrų kunigai plauja kojas.

Ketvirtadienis tautosakoje

Ketvirtadienis, vadintas švartu, žaliuoju, — namų, sodybos tvarkymosi diena. Pamiškių gyventojai tądien parsineša pirmųjų žalumynų "kad rugeliai geriau keltųsi". Tądien kepa duoną, kad "ji per metus nepelytų". Ir anksčiau keliavę, ir viską spėčiau dirba, kad

pavasario ir kiti darbai geriau sektųsi.

Merginos gėles persodina — bus didesni žiedai. O jei dar pasiseks čigonai tądien skersai kelio perbėgti, tais metais tikrai ištekės. Tik skolintis nieko negalima: gyvuliai nesiseks. Ir skalbinių kultuve tomis dienomis nevelėti, jei nenori, kad audros, ledai javus sunaikintų.

Didysis Penktadienis. Kristaus kančios pamaldos. Šią ir rytojaus dieną Bažnyčia, laikydama seno papročio, visiškai necelebruoja Mišių nei sakramentų/išskyrus Atgailą/. Ant altoriaus nėra kryžiaus, žvakidžių, apdangalų. Popietinėmis valandomis, atliekamos Kristaus Kančios pamaldos, kurias sudaro trys dalys: žodžio liturgija, Kryžiaus pagerbimas ir komunija. Lietuvoje ketvirtoji dalis — procesija į Kristaus kapą.

Penktadienis tautosakoje, surištas su Velykų papročiais:

"Didysis penktadienis — sauso pasninko diena. Proga valią grūdinti. Kaip tyčia, jau kas nors gaminama Velykoms. Vaikams norėjęsi nors lyžtelti. Bet mama balsu sako, kad tada reikės po statine pavožtam drauge su žaislu pabūti."

Velyknaktis. Didysis šeštadienis. Ši naktis pagal seną tradiciją yra Viešpačiui pasvęstoji. Šios nakties budėjimas turi keturias dalis: žiburio, žodžio, Krikšto ir aukos liturgijas. Apeigos atliekamos naktį: pradėdamos ne anksčiau, kaip temstant šeštadienio vakarui, baigiamos prieš išauštant sekmadienio rytui.

Pasakojimas apie didįjį šeštadienį Lietuvoje:

"Šeštadienį, vos brėkšta, vaikai, pusbėrnai tekini ar raiti skuba į bažnyčią parsinešti ugnies ir švęsto vandens. Šventoriuje — didelis vandens kubilas, o iš senų sutrūnijusių kryžių sukuriamas laužas. Vos tik pašventinus, kiekvienas griežia žėruojantį nuodegulį, įsiriša beržo kempinės ar virvagalinės ir, sukdamas virš galvos, kad "ugnis neužgestų", rūksta namo. Šia parsineštą Velykų ugnimi bus įkurta

PASIKETTIMAI LIETUVOS PASIUNTINYBĖJE WASHINGTONE

Nuo 1989-ųjų metų kovo 1 d., p. Cezaris Surdokas pasitraukė iš Lietuvos Pasiuntinybėje Washingtone aštuonerius metus eitųjų pareigų.

Lietuvos atstovas, labai nuoširdžiai dėkodamas p. Surdokui už darbą tvarkant kultūros bei informacijos reikalus, pažymi, kad jam kartais teko eiti pareigas labai sunkiomis aplinkybėmis. Jis tą atlikdavo labai pareigingai ir sumaniai, nusipelnėdamas Diplomatines Tarnybos ir Lietuvos reikalams.

Nuo šių metų sausio 1 d., Lietuvos Pasiuntinybėje Washington, D. C. pradėjo pareigas atlikti p. Margarita Samatienė, Raštinės vedėjos titulu. Jos didelė patirtis bus svarbi paspirtis Pasiuntinybės darbams.

Nuo vasario 1 d. į Pasiuntinybės tarnautojų eiles įstojo ir p. Emilija Sakadolskienė, kuri ypač rūpinsis kultūriniais reikalais.

Kongresas uoliai gina Lietuvos laisvę

Kngr. Annunzio atsiuntė Am. Liet. Tarybos pirm. Gr. Lazauskui laišką, kuriame pabrėžia, jog jis visada darys, kas tik galima, budėdamas, kad Pabaltijo tautų teisės nebūtų komunistų mindžiojamos. Frank Annunzio taipgi atsiuntė kopijas laiškų, kuriuos kongresmenai parašė prez. Reagan ir prez. Bush. Laiškuose pažymi, kad jie didžiulį jėgą, jog JAV nepripažįsta Pabaltijo įjungimo į Sovietų Sąjungą. Prime na pabaltiečių išsilaisvinimo pastangas, skatina prezidentus, kad Gorbachiovui primintų Lietuvos, Latvijos ir Estijos laisvę ir reikalautų, susilaikyti nuo priespaudos prieš laisvės siekėjus disidentus; skatina prezidentus susitikti su pabaltiečių atstovais.

KIEKVIENO SLA NARIO PAREIGA — RAŠYTI NAURŲ NARIŲ Į SLA

krosnis pyragams kepti, kiaušiniams dažyti, o švęstu vandeniu apšlakstomi namai, gyvuliai, kad tais metais saugotų nuo nelaimių.

Tądien vyrams darbų aibės: reikia dar prieš saulėtekį obelis pastuksenti, paskui vandeniu apšvesti, kad būtų derlingesnės, sūpuokles įtaisyti kluonienoje ar beržynelyje, jei turi, ir kumelius pravažinėti, pagaliau, pirtyje iššivanoti, o dar moterys paprašys velykaičių peiliuku paskutinėti.

Vašku margučių marginimas — moterų darbas. Tos dienos moterų darbų ir nesuskaičiuosi. Betriūsiant ir sutemos užklumpa. Laikas į velyknaktį. Žmonės ten pernakt budi giedodami prie Kristaus grabo. Namie belieka seneliai ir maži vaikai."

Velykų rytas. Saulei tekant, prasideda iškilmingos Kristaus prisikėlimo apeigos. Skambant varpams, sklindant giesmių garsams, procesija tris kartus apeina bažnyčią. Visi gieda: "Linksmas diena mums nušvito, visi trokštam šio džiaugsmo: kėlės Kristus, mirtis krito... Aliejuja".

Po procesijos kunigas pradeda Mišias.

Buvę velykiniai papročiai Lietuvoje:

"Prisikėlimo pamaldoms pasibaičius, šventinami susineštieji velykiniai valgiai. Kraitelėse po keletą kiaušinių, truputis pyrago, duonos, sūrio, sviesto, druskos. Tai "šventiniai" velykiniam atsigavėjimui.

Pasišventinęs valgius kiekvienas skuba namo. Ne, ne dėl alkio. Iš seno žinoma: kas Velykų rytą greičiau namo sugrįš ir atsigavęs, tais metais greičiau apsidirbs, to gyvuliai bus stipresni ir bitės išleis daugiau spiečių. Tai todėl pilni keliai lenktyniaujančių.

Velykų stalas apkalta staltiese užtiestas, gausiai apkrautas valgiais. Pirmoji vieta tarp jų tenka dažytiems kiaušiniams. Kiaušinis — tai gyvybės, vaisingumo, sveikatos, jėgų įsikūnijimo simbolis. Ir valgant jį būtina reikia daužtis su kitu: toks Velykų atsigavėjimo ritualas. Šeima apstoja stalą, tėvas ar motina jį triskart peržegnoja, "kad namuose šiais metais būtų santaika ir ramybė". Tik tada visiems padalija margučius: nori — iškart suvalgyk, nori — pasilik žaidimams. Rūkyto

kumpio, kartais ir kepto paršiuoko, kaulius surišta į skudurėli, vėliau pakasa ant lauko ežių, "kad pelės javų neėstų, kad ledai neišmūštų". Velykaičių sutrintais lukštais parbarsto rugių lauką, įmaišo į vasarojaus sėklą, linų sėmenis — javai bus brandesni, o sėmenys geltonesni. Dalį sudegina krosnyje, kad greičiau medžiai išsprogtų, žolė sužaliuotų, perinami vištų, žąsų kiaušiniai geriau skiltų. Valgių likučius apdalia kiaušais, galvijus, arklius: ir jie šeimos nariai, jos gerovės dalininkai.

Pirmąją šventės dieną ilsimasi namie: jei nueisi pas kaimyną, pasiūlysi kailinius išutinėti. Tik antrą rytmetį vaikai susiruošia pas krikštėlius margučių.

Žemaičių jaunimas skuba miegančius draugus "apvelykauti" — šventintu kadagių nuplakti — linki sveikatos, budrumo, vienas kitą vandeniu laistosi. Tai — žaidimas, o senovėje — vegetacinių jėgų perdavimo magija.

Dieną merginos ir vaikinai sūpyne supasi. Tyrinėtojai taria žmogų stengusį taip oro erdvę savo reikalams palenkti. Pieveleje vyrai ejo muščių margučiais. Duženos atitekavo stipresniojo margučio savininkui. Kiti iš luobelio margučius ritinėjo, vieni prasiološdavo, kiti pilnas kišenes margučių išlošdavo. Pavakare susidarę vyrų būrelis, vadinamieji lalauninkai, eidavo per kiemus, merginas, šeiminkus senovinėmis Velykų dainomis, — "lalinkomis" sveikindami Buvo vaišinami, margučiais, pyragu apdovanojami.

Bepigu buvo ir pernakt lalauti — trečioji Velykų diena taip pat šventa — tai Ledų diena. Nemėgink tądien laukuose dirbti: — vasarą ledai javus sunaikins!

Daugelis minėtų papročių, tikėjimų Lietuvos mietai pradėjo. Tačiau keitėsi žmonių buitį, pasaulėžiūra. Daug ką ištrynė keletas stingulio dešimtmečių. Prisiminti senieji papročiai, lalautojų dainos užlipo į sceną, margučiai pateko į muziejus. Bet išliko gyvas Prisikėlimo ilgesys. Ir Velykų rytas Lietuvoje vėl suskambo varpais. Tauta vėl renka savo protėvių tradicijų skiauteles, išlygina, klijuoja į Atgimimo mozaiką. Ji dar suspindės."

Ikil

Jūsų Vytautas

Veiksniai nusprendė susitart ir bendromis jėgomis su Lietuvos veikėjais Lietuvą vaduoti!

1989 kovo 15 d.

Gerbiame!

Siunčiu Jūsų informacijai ir paskelbimui Tėvynėje PLB-VLIKO valdybų delegacijų pasitarimo priimtus pareiškimus.

PLB IR VLIKO PRANEŠIMAS

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės ir Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto valdybų atstovai tarėsi 1989 m. kovo 11 d. Arlington, Virginia. Dalyvavo iš PLB — pirmininkas prof. dr. Vytautas Bieliauskas, dr. Vytautas Dambra ir Algimantas Gureckas, VLIKO — pirmininkas dr. Kazys Bobelis, Vytautas Jokūbaitis, prof. dr. Domas Krivickas ir Pilypas Narutis. Abiejų valdybų delegacijos sutarė pareikšti:

1. Lietuvių tautos laisvės kovos Lietuvoje ir užsienyje nekintamas tikslas yra nepriklausoma, suvereni Lietuvos valstybė, lygiateisė su kitomis pasaulio valstybėmis. Mes džiaugiamės ir didžiuojamės Lietuvos Laisvės Lygos, Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio ir visos lietuvių tautos kova už savo teises, tos kovos nuostabaus pakilimo ir prasiveržimo metu. Mes džiaugiamės kitų Lietuvos tautybių pritarimu ir parama — armėnų, gudų, karaimų, totorių, ukrainų, vokiečių, žydų, dalies rusų ir lenkų. Mes sveikiname visas pastangas siekiant daugiau laisvės ir kultūrinio, ekonominio, ekologinio bei politinio savistovumo, nes tai lengvintų lietuvių tautos padėtį ir sudarytų geresnes sąlygas kovai už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę.
2. Mes kviečiame lietuvių išėiviją visuose kraštuose kuo plačiau paminėti 1939 rugpjūčio 23 d. Molotovo-Ribbentropo pakto ir rugpjūčio 23 bei rugsėjo 28 d. slaptųjų protokolų 50 metų sukaktį, protestuojant prieš Sovietų Sąjungos ir Vokiečių Reicho suokalbį. Raginame kreiptis į visų pasaulio valstybių vyriausybes, parlamentus, spaudą bei visuomenę, reikalaujant Sovietų Sąjungą panaikinti tų tarptautinę teisę sulaužusių susitarimų padarinius, būtent Lietuvos, Latvijos ir Estijos neteisėtą okupaciją ir aneksiją.
3. Pasaulio Lietuvių Bendruomenė ir Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas nuoširdžiai dėkoja Jo Eminencijai Kardinolui Vincentui Sladkevičiui už ryžtingą Lietuvos valstybės tęstinumo ir jos aneksijos nepripažinimo gynimą prie Šventojo Sosto. Lietuvių tauta labai laukia Jo Šventenybės popiežiaus Jono Pau-

liaus II apsilankymo Lietuvoj, bet jis neturėtų būti surištas su nuolaidomis neteisėtumui ir neteisėtumui. Jei okupantas tokių nuolaidų reikalautų, geriau kad Jo Šventenybė savo apsilankymą atidėtų, negu sutiktų su Lietuvos aneksijos įteisinimu.

4. Šiais metais sueina penkiasdešimt metų kai pasibaigė devyniolika metų trukusi svetimųjų okupacija ir Lietuvos sostinė Vilnius sugrįžo Lietuvai. Pasaulio Lietuvių Bendruomenė ir Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas, apsvarstę Vilniaus arkivyskupijos klausimą, pritaria pastangoms, išlaikant nepažeistą Lietuvos aneksijos nepripažinimą, išgauti Vilniaus arkivyskupijos priskyrimą Lietuvos bažnytinėi provincijai.
5. Pasaulio Lietuvių Bendruomenė ir Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas kaip galima greičiau sušauks Lietuvos laisvės konferenciją. Konferencijoj bus kviečiami dalyvauti šie veiksniai:

Amerikos Lietuvių Taryba

Jungtinių Amerikos Valstijų Lietuvių Bendruomenė

Kanados Lietuvių Bendruomenė

Lietuvos Diplomatinė Taryba

Pasaulio Lietuvių Bendruomenė

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas

Konferencijoj dalyvaujančių veiksmų delegacijas sudarys ne daugiau kaip trys asmenys. Visi nutarimai bus priimami bendru sutarimu.

7. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės ir Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto valdybos keisis svarbesne informacija ir palaikys artimus ryšius Lietuvos laisvės reikalu.

Dr. Vytautas Bieliauskas

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos Pirmininkas

Dr. Kazys Bobelis

Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto Valdybos Pirmininkas

Su tikra pagarba,

A. P. Gureckas

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Valdybos vicepirmininkas

23 Stonehenge Drive

Windsor, CT 06095

(Namų telefonas: 688-6233)

IŠ BALZEKO LIETUVIŲ KULTŪROS MUZIEJAUS CHICAGOJE

Prieš metus laiko muziejus įsigijo vėliausio modelio IBM kompiuterį, kuris palengvins knygų, nuotraukų, meno kūrinių, rankraščių ir kitų eksponatų sukatalogavimą o taip pat ir raštinės darbus. Muziejaus vykdomasis direktorius Valentinas Ramonis, kuris yra baigęs kompiuterių programavimo mokslus ir

šioje srityje profesionaliniai dirbės keturis metus, pats suplanavo ir parašė visas programas, jas pritaikdamas lietuviškam muziejui. Šitokių programų joks kitas muziejus ar organizacija neturi, nes jos buvo specialiai parašytos šio muziejaus sistemai. Šios sistemos pagalba muziejus galės sukataloguoti viską.

TEVYNĖ, 1989 m. kovo-March

USA Kongress Authorities; The President To Issue A Proclamation June 14, 1989 As "BALTIC FREEDOM DAY"

Whereas the people of the Republics of Lithuania, Latvia, and Estonia (hereinafter referred to as the "Baltic Republics") have cherished the principles of religious and political freedom and independence;

Whereas the Baltic Republics existed as independent, sovereign nations and as fully recognized members of the League of Nations;

Whereas 1989 marks the 50th anniversary of the infamous Molotov-Ribbentrop Pact in Germany, thus allowing the Soviet Union in 1940 to illegally seize and occupy the Baltic Republics by force into the Soviet Union against the national will and the desire for independence and freedom of the people of such republics;

Whereas due to Soviet-Nazi tyranny, by the end of World War II, 20 percent of the total population of the Baltic Republics had been lost;

Whereas the people of the Baltic Republics have individual and separate cultures and national traditions and languages which are distinctively foreign to those of Russia;

Whereas since 1940, the Soviet Union has systematically implemented Baltic genocide by deporting native Baltic peoples from Baltic homelands to forced labor and concentration camps in Siberia and elsewhere;

Whereas by relocating masses of Russians to the Baltic Republics, the Soviet Union has threatened the Baltic cultures with extinction through russification;

Whereas through a program of russification, the Soviet Union has introduced ecologically unsound industries without proper safeguards into the Baltic Republics, and the presence of such industries has resulted in deleterious effects on the environment and well-being of the Baltic peoples;

Whereas the Soviet Union, despite recent pronouncements of openness and restructuring, has imposed upon the captive people of the Baltic Republics an oppressive political system which has destroyed every vestige of democracy, civil liberty, and religious freedom;

Whereas the people of the Baltic Republics are subjugated by the Soviet Union, are locked into a union such people deplore, are denied basic human rights, and are persecuted for daring to protest;

Whereas the Soviet Union refuses to abide by the Helsinki accords which the Soviet Union voluntarily signed;

Whereas the United States stands as a champion of liberty, is dedicated to the principles of national self-determination, human rights, and religious freedom, and is opposed to oppression and imperialism;

Whereas the United States, as a member of the United Nations, had repeatedly voted with a majority of that international body to uphold the right of other countries of the world to self-determination and freedom from foreign domination;

Whereas the Soviet Union has steadfastly refused to return to the people of the Baltic Republics the right to exist as independent republics, separate and apart from the Soviet Union, or to permit a return of personal, political and religious freedoms; and

Whereas 1989 marks the 49th anniversary of the continued policy of the United States of not recognizing the illegal forcible occupation of the Baltic Republics by the Soviet Union; Now, therefore, be it

Resolved by the Senate and House of Representatives of the United States of America in Congress assembled. That—

- (1) The Congress recognizes the continuing desire and right of the people of the Baltic Republics for freedom and independence from the domination of the Soviet Union;
- (2) The Congress deplores the refusal of the Soviet Union to recognize the sovereignty of the Baltic Republics and to yield to the rightful demands for independence from foreign domination and oppression by the people of the Baltic Republics;
- (3) June 14, 1989, the anniversary of the mass deportation of Baltic peoples from their homelands in 1941, is designated as "Baltic Freedom Day", as a symbol of the solidarity of the people of the United States with the aspirations of the enslaved Baltic people; and
- (4) the President is authorized and requested—
 - (A) to issue a proclamation calling upon the people of the United States to observe Baltic Freedom Day with appropriate ceremonies and activities, and
 - (B) to call upon the Soviet Union, the Federal Republic of Germany, and the Democratic Republic of Germany to renounce the acquisition or absorption of the Baltic Republics by the Soviet Union as a result of the Molotov-Ribbentrop Pact.

ALTo pirmininkas Grožvydas Lazauskas sveikina VLIKO 1988 m. Seimą Bostone įvykusį 1988 m. gruodžio 12 d. Juozo Rentelio nuotrauka

TĖVYNĖ NEWSGRAMS

THE Sajudis Council organized a mass meeting on March 8, in Vilnius, which attracted almost 40,000 people. The purpose of the meeting was to inform the people about the March 26 elections to the new Soviet People's Congress and other questions, since the Communist Party had restricted Sajudis' access to the mass media. (Telephone report.)

On February 21, the Lithuanian Council of Ministers has ordered that Lithuanian should be used as the official language of the Republic's courts, governmental institutions, in contacts between citizens and government and public institutions, and by health and community services. (Tass, February 21, 1989.)

On February 23, Soviet Army Day, almost 10,000 people attended a youth pacifist meeting in Kaunas, organized by the newly established National Youth and Student Associations. The meeting adopted a (Tiesa, Vilnius, February 25, 1989.)

(Telephone report.)

A Lithuanian-U.S. Association was established on February 23, in Vilnius. It appears to be a governmental agency for soviet-style "cultural exchanges." (Tiesa, Vilnius, February 25, 1989.)

Decollectivization of agriculture was the chief demand at the Congress of independent Lithuanian farmers at the end of February, in Kaunas. (Literatūra ir Menas, Vilnius, March 4, 1989.)

Four members of the Lithuanian "Greens" (Žalieji) movement have started a hunger strike on March 3, in Kaunas. They are protesting against interminable bureaucratic delays in the construction of anti-pollution devices. (Tiesa, Vilnius, March 4, 1989.)

The founding meeting of the Lithuanian Jewish Cultural Association took place on March 5, 1989 in Vilnius. The chairman of the Association, Emanuelis Zingeris, endorsed the Lithuanian struggle for cultural and political freedom. (Telephone report.)

A draft Lithuanian Constitution was published on February 28 in Vilnius. It includes the right to veto any laws issued by Moscow that are contrary to Lithuania's interests. (Reuters, Moscow, February 28.)

Two independent political parties have started functioning in Lithuania this year. The Lithuanian Democratic Party was established by members of Sajudis who want full independence. The Christian Democratic Party, which was banned after the soviet invasion in 1940, has resumed its activity.

A Joint Resolution (S. J. Res. 63) designating June 14, 1989, as "Baltic Freedom Day" was introduced in the U. S. Senate early in March.

Fifty years ago, Josef Stalin and Adolph Hitler took it upon themselves to rearrange the map of Eastern Europe. When the Soviet Union's Vyacheslav Molotov and Germany's Joachim von Ribbentrop signed the secret pact, a document carving up Eastern Europe between the two dictators, their pen strokes changed the destinies of millions of people, and eliminated three nations from the map of the world.

To prevent international scrutiny of their action, the Molotov-Ribbentrop pact remained a secret for years.

For half a century the Baltic nations have been ruled by the Soviet Union.

Short-term results of the pact were the illegal occupation of independent Estonia, Latvia and Lithuania, mass deportations of Balts to Siberia, nighttime arrests and confiscation of personal property and assets of citizens of the Baltic States.

The long-term results are with us today: the slow destruction of three Baltic nations' culture, languages and national identity; discrimination; and a greatly reduced standard of living. Most Americans have never heard of Estonia, Latvia and Lithuania. Perhaps this is the most chilling result of the pact.

Are there new glimmering rays of hope for the Baltic nations under the Soviet Union's policy of glasnost? The most concrete effects of the policy are felt in Moscow — from small sidewalk businesses mushrooming throughout the city to publication of free-thinking magazines printing points of view a Soviet citizen wouldn't have dared to express three years ago.

It is true that some cosmetic changes have been made. In Latvia, the Latvian flag is now reappearing, mass rallies and demonstrations are permitted and newspapers publish nationalistic sentiments. But just how useful are cosmetics that only cover up flaws but do not remove wrinkles?

Baltic nationalists are fighting for more than human rights; they are fighting to preserve a people's identity threatened by extinction. The Russification of all three Baltic nations threatens to eliminate their culture, languages and national identity.

Despite the objections of Baltic

residents, there has been a proliferation of unwanted nuclear arsenals on Baltic soil. Lithuania is the site of a nuclear plant that has a reactor similar to the one in Chernobyl. The Soviet Union has allowed the Baltic Sea to become polluted, threatening northern Europe.

On Monday, March 20, 1989 about 11:20 a.m., due to technical carelessness, a 7,000 ton isothermic tank of liquid ammonium hydrate exploded at the "Azotas" nitrogen-fertilizer plant in Jonava, Lithuania. The plant was engulfed in flames. A thermo-chemical fission of nitrophosphates occurred. About 4 p.m. the concentrated ammoniac steam dissipated, however many pools of -70 degree C ammoniac stood scattered throughout the site.

Seven persons were killed, 60 were hospitalized. Over 30,000 people were evacuated from the town and environs of Jonava. Soviet militia and military cordoned off the area. The security forces lacked sufficient gas masks. It appears that the "Azotas" plant, like many other hastily constructed huge factories of the sixties, lacked safety facilities or emergency plans. The Soviet all-Union minister appeared on the scene and stated that it's not too serious."

The yellow gas clouds could be seen for many miles. People in Ukmergė wore gauze masks to protect themselves from the gases. On March 27 the chemical fire was finally extinguished. Local inhabitants began to return to Jonava. Local factories resumed operations. Luckily the nitrogenous chemicals did not flow into the Neris River.

U. S. keeps hands off unrest in Soviet states. In considering how to react to the recent surge in nationalist demonstrations in Soviet Georgia and the Baltic States, the Bush administration finds itself torn between some old feelings and some new interests. Instinctively, Washington has long supported the quest for independence in the Soviet occupied Baltic States of Lithuania, Latvia, and Estonia, and greater cultural and political freedom for other non-Russian groups.

Before Mikhail S. Gorbachev came to power, the U. S. administration might have been inclined to condemn a crackdown by the Soviet authorities against nationalist demonstrations like the one recently in Soviet Georgia where 18 people were killed. "If we wanted to right now, we could really pull the rug out from under Gorbachev's charm offensive," a State Department official said. In fact, the administration is doing the opposite with a studied restraint. The reason for the restraint, administration officials say, is that the Government of Washington does not want to see the drive for greater freedom by national groups in the USSR begin to move so fast that it unleashes forces that threaten Moscow's authority.

"It is very tricky," said a State Department official involved in formulating Soviet policy. "It is not for Western outsiders to be urging moderation on people who are striving for their national rights. But obviously we would like to see this movement evolve in a stable way that provides for enduring democratization. To the extent that there is a violent lurch forward that invites a military crackdown, we would not be happy. It could lead to a disavowal of decentralized decision making and a failure of perestroika in the broader sense."

It appears that the State Department's message to the Balts is: "Don't rock the boat. Don't anger Moscow." Some support!

On January 15, 1989 the Soviet Union conducted its official census, which is taken every ten years (1949, 1959, 1969, 1979). The current population of Lithuania will be determined later. Semi-official statistics exist as of October 1988. The population of the Lithuanian SSR stood at 3,706,000, of which 2,516,000 (67.9%) resided in cities and towns. Annual demographic increases were the highest for the period 1958-61: 45,000 annually (39,000 births and 6000 immigrants). The year 1979 showed the smallest annual increase — 22,000. In 1987 the population increased by 39,000 (22,000 and 16,600 immigrants). Mortality has been on the rise after 1965 as the population of Lithuania, as a whole "aged." In 1987 the number of mixed marriages amounted to 18% (90% of ethnic Byelorussians in Lithuania form mixed families). With the recent influx of immigrants from the USSR and as a result of the low Lithuanian birth rate (less than the Soviet average), it is estimated that ethnic Lithuanians in the LSSR dropped from 80% to 78% of the population (2,890,680). On the other hand ethnic numbers are the highest in Lithuania. Among the Baltic States, percentage wise the ethnic Lithuanians are the most numerous in their own homeland.

The atomic power plant at Ignalina, Lithuania, has become a focus of mass protests. On September 7, the Lithuanian Movement for Restructuring addressed a statement to Mikhail Gorbachev, which was signed by 287,000 people, asking for an inspection of the Chernobyl-type power plant by an international commission of experts. The Movement revealed that the administration of the plant was not providing the "LSSR Government" and its Atomic Energy Commission with complete information. The third block of the plant, the statement said, had been under construction for three years without the permission of the "LSSR Government"

CLEVELAND, OHIO LODGE 14

Lodge Officers:

President: Mr. Juozas Stempuzis, 4249 Lambert Road, Cleveland Hts., OH 44121. **Treasurer:** S. Mačys, 1026 Dillewood, Cleveland, OH 44119.

Vice president: Mrs. Eugenija Bernotas, 17417 Schenely Avenue, Cleveland, OH 44119. **Trustee:** Mr. Zenonas Dučmanas, 29002 Weber Avenue, Wickliffe, OH 44092.

Financial Secretary: Mr. Paul Šukis, 1669 Crest Road, Cleveland, Hts., OH 44121. **Trustee:** Mrs. Ona Jokūbaitis, 3000 Hadden Road, Euclid, OH 44117.

ATTENTION ALL READERS:

The Alliance has retained a new addressing and dispatching service to mail its organ Tėvynė to the members. It has come to the attention of the Alliance that a number of errors in names and addresses occurred during the changeover. Furthermore, non-member names appeared on the list, while some members were excluded. Other addresses [numbers 1 Zip Codes] were printed in error. We apologize for the inconvenience

Aušrininko dr. Jono Šliūpo Archyvo” pirmųjų [1988] metų veiklos apyskaita

Malonu pranešti, kad Archyvo pirmieji (steigiamieji) metai buvo labai sėkmingi. Daugiau atlikta negu tikėtasi.

Aukotojų skaičius peršoko 100. Susilaukėme dosnių aukotojų iš JAV — 79, Lietuvos — 21, Lenkijos — 3, Australijos — 2, Kanados — 1. JAV aukotojai iš Californija — 20; Illinois — 17; Florida — 14; Arkansas — 7; Pennsylvania — 6; Massachusetts ir New York — po 4; Ohio — 2; Indiana, Nevada, New Mexico, Virginia, ir Utah — po 1.

Liūdna, kad per tuos metus penki Garbingi Aukotojai mus paliko nebegrižtamai: Aleksandras Dabšys, Tomas Dambrauskas, Juozas Fabijonas, Liūtas Grinius ir Jonas Karvelis. Jiems tebūnie lengva Amerikos žemelė.

Archyvui suaukota virš 3000 knygų, fotografijų, dokumentų, laikraščių straipsnių, žurnalų, žemėlapių, laiškų, užrašų, memuarų, pašto ženklų, ordinų, paveikslų ir kt. Piniginėmis aukomis gavome \$50. Visos kitos Archyvo išlaidos (apie \$12,000) buvo mano paties padengtos.

Archyvo pradinis tikslas buvo rinkti tik dr. Joną Šliūpą liečiančią medžiagą. Tačiau, dosniems lietuviams pageidaujant, sutikau priimti ir kitą istorinės vertės medžiagą. Šiuo metu Archyvas priima viską, kas yra, ar gali būti naudinga lietuviškos kultūros ir istorijos apsaugojimui. Archyvo reikalams savo namuose esu paskyręs tris kambarius, greitai laiku reikės priėmti ir dar du.

Asmeniškai, Archyvo propagavimo reikalais keliavau tris kartus per Ameriką (neskaitant keleto mažesnių tik Californijoje) ir vieną į Lietuvą. Amerikoje aplankiau lietuvių gyvenančius: Arkansas, California, Florida, Illinois, New Mexico, Ohio, Pennsylvania ir Washington, D. C.

St. Petersburg, Fl. ir Chicago, Ill., skaičiau paskaitas tema: “Mano Tėvas — Aušrininkas ir Tautinis Kovotojas dr. Jonas Šliūpas”. Floridoje klausytojų buvo virš 200, ir Chicagoje (Balzeko Lietuvių Kultūros Muziejuje) — 100, Hot Springs, Ar., kalbėjau per lietuvių radijo.

Užmezgiau artimus santykius su amerikietiškomis įstaigomis: The Hoover Institution for War, Revolution and Peace (Stanford University, Cal.), University of California Library (Berkeley, Cal.), The Anthracite Museum Complex (Scranton, Pa.), the “Evening Herald” (Shenandoah, Pa.); ir su lietuviškomis: Balzeko Lietuvių Kultūros Muziejum ir Lituanistikos Tyrimų ir Studijų Centru (abu Chicago, Ill.).

Viešėdamas Lietuvoje aplankiau septynis muziejus eksponuojančius dr. J. Šliūpo veikalus; su keliais jų pasikeitėme turimais dr. J. Šliūpo dokumentais, nuotraukomis. Aplankiau buvusius dr. J. Šliūpo namus Palangoje; jie remontuojami. Šį pavasarį bus įrengtas muziejus. Su Vilniaus universiteto Rektoriumi prof. J. Kubiliumi aptariau galimybę įsteigti dr. J. Šliūpo raštų Fondą. Su (Lietuvos knygų leidyklos viršininku J. Nekrošium) apkalbėjau naujos knygos apie dr. J. Šliūpą išleidimo galimybę Lietuvoje.

Buvau ir Rakandžių kaimo (kuriam 1861 m. gimė dr. Jonas Šliūpas)

300 metų iškilmėse; atidarėme iš ažuolo skoptą paminklą skirtą mano tėvo atminčiai ir pasodino 32 ažuolėlius pagerbti kadaise ten gyvenusių šeimų.

Apie dr. Joną Šliūpą Lietuvoje skaičiau septynias paskaitas.

Rašė beveik visi ir Vakarinio Pusrutulio lietuviškieji laikraščiai ir per radijo, ir per TV programą buvome paskelbti. Archyvas keletą kartų buvo pagarsintas ir per “Amerikos Balsą”.

Džiaugiuosiu lietuviškos spaudos talka. Už tai nuoširdžiai dėkoju.

Malonu vis daugiau ir daugiau dėmesio į Archyvą pradeda atkreipti atrosios trečiosios net ir ketvirtosios kartos Amerikoje gimę lietuviai. Ypač daug laiškų, paklausimų ir dovanų gauname iš Pennsylvanijos anglių kasyklų slėnio. Čia gimę lietuviai pradėjo domėtis savo kilme (roots).

Ilgai trukusios diskusijos su IRS pagaliau buvo produktingai užbaigtos: gavome nuo mokesčių atleidimą (esame “Tax Exempt Not-for-Profit Educational Institution”). Aukotojams, kuriems bus reikalinga, duosime atitinkamus pažymėjimus (prašau man pranešti jei Tamstoms, tokių pažymėjimų reikia dabar).

Archyvą valdo direktoriai. Iki šiol pirmininku buvau aš, steigėju ir administratoriumi. Metų pabaigoje keturi nauji direktoriai išsijungė į

valdybos eiles: Nijolė Maskaliūnienė (Palos Park, Ill.), Vytautas Mikūnas (Palos Heights, Ill.), Vanda Šliūpienė (So. Lake Tahoe, Cal.) ir Kęstutis Šliūpas (San Rafael, Cal.)

Artimoje ateityje numatomi darbai ir tikslai:

Kadangi Archyvas išaugo ir išsiplėtė, ir gautųjų senų svarbių laikraščių, straipsnių, dokumentų, užrašų ir kt. būtina reikalingi duplikuoti, tikslu išsaugoti svarbesniųjų dokumentų ir į kitus archyvus), norime įsigyti nuosavą, geros kokybės Xerox kopijoms mašiną.

Pavasariį žadū vėl vykt į Lietuvą, ten kalbėti dr. J. Šliūpo Archyvo, Fondo ir Muziejaus reikalais.

Vasarą ir rudenį planuoju keletą naujų kelionių per Ameriką propagodamas Archyvą ir rinkdamas medžiagą bei skatindamas tautiečius įsijungti į naujų Aukotojų eiles. Esmu pakviestas viešai pakalbėti apie dr. Joną Šliūpą “Anthracite” Muziejuje, Scranton, Pa.

Buvo iškelta mintis Archyvui išleisti anglų kalba knygą apie dr. Joną Šliūpą. Pažiūrėsime, ar šis projektas bus galimas įvykdyti.

Archyvo darbas tik pradėtas; ledai pralaužti. Kviečiu visus buvusius ir būsimojus Aukotojus prisijungti daugiau vertingų knygų, dokumentų ir kt., kad praplėstasis. Archyvas galėtų sparčiai augti mūsų lietuviškos kultūros ir istorijos labui. Archyvo pasisekimui, aukoju visą savo laisvą laiką ir energiją. Kol jėgos leis, toliau entuziastiškai dirbsiu.

Dėkoju už parodytą nuoširdumą ir dosnumą.

Su pagarba, **Vytautas J. Šliūpas**
Aušrininko dr. Jono Šliūpo
Archyvas
c/o V. J. Šliūpas, P.E.
P.O. Box 613300
So. Lake Tahoe, CA 95761-3300
[916] 544-1266

PAIEŠKOJIMAS

Tėvynėi
307 West 30th Street
New York, NY 10001

Brangūs Tautiečiai:

Esu Alfonsas Ruigys, Jeronimo Ruigio sūnus; gyvenu Lietuvoje. Klaipėdos mieste. Ieškau savo dėdės Mato (senoviškai Mataušo) Ruigio, kuris prieš 1-mąjį Pasaulinį karą emigravo į JAV. Gyveno Chicagoj, o gal ir Bostono apylinkėje.

Brangūs tautiečiai labai nuoširdžiai prašau Jūsų pagalbos padėti susirasti mano dėdę, o jei jis jau miręs, tai jo šeimos artimuosius. Anksčiau kreiptis bijojome, nes tokia buvo mūsų padėtis, o dabar tautinių ryšių palaikymas yra ne tik labai aktualus, bet ir būtinas.

Su gilia pagarba

Alfonsas Ruigys
Lietuva Klaipėdos m.
Paryžiaus Komūnos g-vė
Nr. 2/37-87

P.S. Pas mus kartais dingsta laišakai. Tokiu atveju, rašykite mano brolio adresu: Lietuva Klaipėdos rajonas, Veviržėnų paštas, Šukaičių km., Adolfas Ruigys.

Lietuvių Federalinės Kredito Unijos KASOS vadovybė Richmond Hill, New Yorke, naujų patalpų atidarymo metu. Stovi iš kairės: St. Petersburgo skyriaus vedėjas Aras Mieželis, kontrolės komiteto pirmininkas Zenonas Jurys, vicepirmininkas Vytautas Alksninis, Chicagos skyriaus vedėjas Vytenis Rasutis, direktoriai Romas Kezys, Romas Petrauskas. Sėdi: direktorius Algirdas Šilbajoris, paskolų komiteto pirmininkė Vida Jankauskienė, KASOS pirmininkas dr. Rimas Vaičaitis ir vyr. reikalų vedėjas bei išdininkas Gintas Žemaitaitis. Nuotr. P. Bivainio

Express Mail International Service Delivers Worldwide for Less

The United States Postal Service lowered rates for Express Mail International Service as part of a plan to broaden its base in the multi-billion-dollar-a-year worldwide expedited mail market.

The new rate of \$10.75 for up to one-half pound slashes the old prices by as much as seven dollars and is designed to attract "business users of all sizes, as well as consumers," according to Peter K. Eichorn, Senior Assistant Postmaster General for Marketing and Communications.

The \$10.75 rate is effective July 1. Until then, Eichorn said, the Postal Service will offer an even lower introductory rate of \$8.75 as a means of encouraging customers to try Express Mail International Service. According to published industry data, other countries charge between \$14 and \$69 for comparable services.

The Postal Service's current share of the worldwide expedited market is 7.4 percent. As a result of the rate reduction, postal officials project their market share will rise next year. Eichorn called the rate reduction "revolutionary" and said the pricing came about as the result of "unprecedented global cooperation" between the Postal Service and international postal administrations. Moreover, Express Mail International service will continue to cover its costs and contribute to overhead, he said.

"This is the first of many changes aimed specifically at providing the best possible service for our customers," Eichorn said. "The Postal Service is already a leader on the domestic side of the expedited mail market. Our goal is to do the same around the world. The international market is one arena in which we have pricing flexibility," said Eichorn. He also noted that the Postal Service has a well established international express delivery system.

"The Postal Service has been in the international expedited mail business since 1971, and that gives us a decided advantage," he said. "We have air routes that link

directly with most countries on our Express Mail International Service network. We are also a member of the air transport hub in Brussels, Belgium, which serves European countries and functions similarly to our domestic Express Mail Service hub in Terre Haute, Indiana. The network that we've established for domestic Express Mail Service directly enhances the service we are able to provide our international customers."

The Postal Service began developing its international delivery network more than a century ago. And, in 1874, we became a member of the Universal Postal Union. International air links have been in existence since the beginning of worldwide air travel.

Over the past five years, the Postal Service has added 67 countries to their Express Mail International network, bringing the total number of nations served to almost 100. Most shipments reach their destination in one to three days.

Eichorn predicted that in addition to attracting usage from larger businesses, small companies will now find "the world within their reach." He explained that small businesses generating moderate international mail volumes do not qualify for lower rates from most service providers, yet need it the most. He also emphasized that the Postal Service expects to attract substantial usage by multinational organizations which send materials to customers, branches and sales office personnel, as well as government agencies of the countries in which they operate.

Eichorn cited manufacturers of all types of products; banks, stock brokerage firms and other financial service companies; and service organizations such as advertising agencies, law firms, and architectural and engineering firms as potential heavy users of Express Mail International Service.

For additional information
Contact: Fran Perri
(718) 834-3435

Easton, Pa.

Elzbieta Katinienė, veikli SLA 342 Kp., Easton, Pa. narė mirė lapkričio 11 d., išgyvenusi 93 metus amžiaus, Easton, Pa. laikraštis News-Press apie velionę reporteris parašė:

**ELIZABETH KATINIS, 93, died
NOV. 11, 1988**

"Elizabeth Katinis, member Lodge 342, Easton, Pa. developed a frankness and sense of fun from her years of working in a family grocery, soda fountain and tavern after immigrating from Lithuania.

She died November 11th in North Fort Myers, where she'd live for two years.

After about two years of working as a weaver in a Burlington, N. J., silk mill, she married the man with whom she's celebrated 76 wedding anniversaries, said her son, John. was most memorable throughout her marriage. Mrs. Katinis' reply: "the first night."

At one such celebration, a television reporter asked her what event

A tap at the couple's Pennsylvania grocery store initially served soda, then beer. After selling the tavern in 1934, they operated a picnic grove, where groups could have clambakes and rent space for family outings, John Katinis said.

"She always dealt with the public," he said, "and they all loved her, because when she was well, she was in very good spirits."

She came to the United States at 16 from her native Lithuania and lived in Easton, Pa., until 1986 when she moved to North Fort Myers. Mrs. Katinis and her husband celebrated their 76th wedding anniversary Sept. 14.

Surviving are her husband, John, also age 99, of North Fort Myers; two sons, John C. Katinis of North Fort Myers and Victor P. Katinis of Bethlehem, Pa.; two grandsons and three great-grandchildren.

NAUJA LIGA—JERSINIOZE

Dr. Rimantas Valentėlis
Apsaugos gydytojas epidemiologas

Ji vadinama jersinioze, ją sukelia jersinijos (lazdelių formos bakterijos). Liga dvejojama: pseudotuberkuliozinė, kuri pasireiškia aukšta temperatūra, smulkiu bėrimu, ypač gausiu pilvo apačioje, sąnarių patinimu bei ūmiais pilvo skausmais, ir enterokolitinė, kai, be minėtų simptomų, dar prisideda ir viduriavimas. Pabrėžiu, kad pseudotuberkuliozės bakterija neturi nieko bendro su tuberkuliozės sukėlėju.

Medicinos literatūroje apie jersiniozės ligą buvo ir anksčiau rašyta, tačiau ligos sukėlėjai pirmą kartą aptikti 1980-aisiais metais. Susirgimų pagausėjo tik neseniai.

Minima liga plinta per daržoves, ypač kopūstus, kuriuos apkrečia graužikai (daugiausia pelės) savo išskyromis. Daug apsukrėtų šios ligos sukėlėjais graužikų yra daržovių bazėse, saugyklose. Ypač jų pagausėja rudenį, kai prasideda graužikų migracija iš laukų į patalpas.

Infekcija gali būti perduota ir per užkrėstą tarą, vežant daržoves, o jas valant per virtuvės inventorių yra pavojus užkrėsti kitus produktus.

Saugant infekuotas daržoves ilgesnį laiką, jersinijos lazdelės ant jų paviršiaus gali daugintis. Šie

mikroorganizmai gerai dauginasi ir esant žemai temperatūrai.

Nuo praėjusių metų pagausėjo susirgimų jersinioze. Matyt, ir ateityje jų neišvengsime.

Dažniausiai suserga vaikai lopšeliuose-darželiuose, mokyklose, internatuose.

Per jersinioze užsikrėtusių gyvulių pienu, mėsa plinta enterokolitinė jersiniozė. Jersinijos žuva esant 100 laipsnių temperatūrai (Celsijaus) per 30-40 sekundžių, todėl produktą geriau išvirti.

Pagrindinė profilaktinė priemonė — kova su graužikais. Juos reikia gaudyti, naikinti, daržovių saugyklas reguliariai dezinfekuoti, laukuose ilgai nepalikti nuimtų daržovių, kad graužikai nespėtų jų apkrėsti.

Visuomeninio maitinimo darbuotojai, ruošdami žalias daržoves, turi ypač kruopščiai jas plauti, laikytis patiekalams paruošti technologijos. Kadangi šios ligos sukėlėjai dažniausiai plinta per kopūstus, ruošiant juos maistui, būtina nuimti keturis-penkis viršutinius lapus. Šaldytuvuose daržovių ilgai nelaikykime, nes jersinijos išlieka ne tik gyvybingos, bet ir dauginasi.

ĮSAKAS APIE LIETUVOS VALSTYBINĘ KALBĄ

Sausio 25 d. paskelbtas LTSR Aukščiausios Tarybos Prezidiumo įsakas "Dėl Lietuvos TSR Valstybinės Kalbos Vartojimo" susilaukė plačių komentarų užsienio spaudoje. Apie jį telefoniniuose pokalbiuose su užsieniu palankiai atsiliepė LP Sąjūdžio Seimo Tarybos nariai, pažymėję, kad ten nepalikama jokių išlygų dvikalbystei. Be to, nustatytas konkretus laikas, kad visoje Lietuvos teritorijoje per dvejus metus (plius vieneri metai ypatingais atvejais) turi būti pereita prie raštvedybos lietuvių kalba.

Rusai ir kiti Lietuvoje gyvenantys kitataučiai į lietuvių kalbos paskelbimą valstybine reagojo nervingai. Keliose Vilniaus įmonėse įvyko susirinkimai, smerkiantys šį įsaką, ir jų rezoliucijos buvo pasiūstos į Maskvą. Sausio mėnesį Sniečkuje buvo surengtas mitingas, kuriame pasipiktinę kalbėtojai pasmerkė įsaką ir reikalavo, kad būtų išlaikyta "nuo seno Lietuvos žemėje istoriškai susiklosčiusi lenkų-rusų-lietuvių trikalbystė". (Tiesa, 1989. II. 4)

Įsako priėmimo išvakarėse

apie kaikiuriuos jo požiūrius kritikai atsiliepė sausio mėn. atkurtoji Lietuvių kalbos draugija. Sausio 22 d. Tiesoje išspausdintame draugijos atkuriamojo suvažiavimo kreipimosi į LTSR AT prezidiumą sakoma, kad "šiame dokumente, be svarbių teiginių, ginančių lietuvių kalbą, yra nemaža prieštarų, abejotinių momentų". Draugijai "ypač kliūva trečiojo ir šeštojo punkto formuluotės, įteisinančios dvikalbystę, suteikiančios rusų kalbai beveik valstybinės kalbos statusą, sudarančios sąlygas imigrantams ir toliau nesimokyti lietuvių kalbos. O aiški tendencija teikti rusų kalbai išskirtinių privilegijų prieš kitas Respublikoje gyvenančių tautų kalbas, nurodymai rusiškai bendrauti su kitataučiais tiesiog žeidžia ne tik lietuvių, bet ir daugelio kitų Lietuvos gyventojų pilietinį orumą".

Lietuvių Kalbos draugija pabrėžia, kad "kalbėti lietuviškai savo Tėvynėje — ne kieno nors dovanota malonė, o šventa tautos, suverenios Respublikos teisė". (Elta)

PRAKTISKI ŽMONĖS DOVANOJA ILGAMETES DOVANAS, O SLA NARYS [ARBA IR NE NARYS] PADOVANOJA DOVANĄ, KURIOS GAVĖJAS GERADARJ PRISIMENA VISĄ AMŽIŲ, ĮSITIKINA, KAD DOVANOTOJAS BUVO KUONUOŠIRDŽIAUSIAS, NA, IR PRAKTISKIAUSIAS! TŪJI DOVANA, YPAČ JAUNESNĖS KARTOS. JAU NUOLIAMS PRIĖS SVENTES, [ARBA BET KOKIOS SUKAKTIES PROGA] TAI DOVANA — ĮRAŠYMAS Į SUSIVIENIJIMĄ LIETUVIŲ AMERIKOJE TOKIA DOVANA, TAI AMŽINA!

Higiena padeda išvengti ligų

Šiltu vasaros metu padidėja pavojus susirgti žarnyno infekcinėmis ligomis. Jų sukėlėjai, įvairiais keliais patekę į maisto produktus, laikomus ne šaldytuve, randa geras sąlygas ne tik išgyventi, bet ir pasidauginti. Be to, infekcinėmis žarnyno ligomis neretai apsikrečiama maudantis draudžiamose vietose, geriant netinkamą vandenį.

Vasarą žarnyno infekcinių ligų padaugėja ir todėl, kad gyventojai vis dar valgo neplautus vaisius, uogas, daržoves, o ant jų paviršiaus būna infekcinių ligų sukėlėjų. Dažniausiai apsikrečiama nuo sergančių, o kartais ir nuo sveikų, bet apsikrėtusių žmonių. Patys nesirgdami, jie gali užkrėsti kitus. Jei toks asmuo griežtai laikosi higienos taisyklių, nieko neatsitiks, bet jeigu jis nevaletka ir dirba ten, kur gaminamas maistas? Todėl sanitarijos ir epidemiologijos tarnyba dažnai tikrina prekybos, visuomeninio maitinimo, maisto gamybos įmonių sanitarinę tvarką, darbuotojų sveikatą.

Apsikrėsti galima ir nuo naminių gyvūnų: galvijų, kiaulių, paukščių, kačių, šunų. Žarnyno infekcinėmis ligomis, vadinamosiomis salmoneliozėmis, užsikrečiama valgant veterinariskai nepatikrintą sirgusių gyvulių mėšą.

Vasarą pasitaiko ir apsiuodijimų maistu. Taip atsitinka, kai aplaidžiai ruošiami mėsos, pieno ir kiti produktai. Primename: mėsos produktai turi būti gerai išvirti ir ištroškinti. Jei viduje mėsa lieka neišvirusi, mikrobai nespėja žūti ir ima dar sparčiau dauginis. Kar-

tals ir gerai paruošti mėsos ir pieno patiekalai gali būti apkrėsti, jeigu žalią ir virtą mėsą ruošime tais pačiais įrankiais.

Žarnyno infekcinių ligų sukėlėjai dauginasi, kai produktai netinkamai laikomi. Sakykim, pieno, žuvies, mėsos produktai, sumuštiniai vežami į kulinarijos parduotuves nepritaikytomis mašinomis, ilgokai laikomi šiltoje patalpoje. Todėl būkime atidūs ir parduodami, ir pirkdami, ir imdami maisto produktus išvykai, o ypač organizuojami didesnius žmonių susibūrimus.

Žarnyno infekcija gali išstiegti ir dėl vadinamosios stafilokokinės infekcijos. Jomis apsikrečiama per maistą, kai jį gamina įvairiais odos pūliniais ar angina sergantys žmonės. Jei susižeidėte ranką ir atsirado pūlinys, maistą gaminti griežtai draudžiama.

Kaip išvengti žarnyno infekcinių ligų? Labai paprastai — prieš valgį ir pasinaudoję tualetu visada plaukite rankas su muilu. Sutrikus žarnyno funkcijai, susirgus odos, gleivinių pūlinėmis ligomis, negalima gaminti maisto ar jo parduoti. Susirgę nedelsiant kreipkitės į gydytoją. Kuo anksčiau pradėdama gydytis, tuo greičiau pasveikstama. Jei žarnyno infekcine liga sergantis žmogus gydomas namuose, būtina jį prižiūrėti ir saugoti kitus šeimos narius, kad neapsikrėtų: ligoniui paskirti atskirus indus, tualetines priemones, dezinfekuoti patalynę, patalpas.

Bronius MORKŪNAS
Sveikatos apsaugos epidemiologas

SLA 1988 metų Ketvirtojo Ketvirčio apyskaita

INCOME

From October 1 to December 31, 1988

INVESTMENT INCOME:

Bond Interest	\$ 78,018.27
Certificate Loan Interest	6.00
Interest on Bank deposit	916.08
Interest on Trust for Short Term Federal Securities	604.70
	<u>\$ 79,545.05</u>

MISCELLANEOUS INCOME:

Membership Dues	
Sundries, Widows & Orphans Fund, Donations & etc.	\$ 16,033.94
Real Estate	189.87
	<u>\$ 16,223.81</u>
Total Income	\$ 95,768.86

DISBURSEMENTS

From October 1 to December 31, 1988

Death Benefits	\$ 15,883.00
Matured Endowments	3,500.00
Cash Surrender	2,978.19
Disability Benefits	300.91
Salaries to Officers and Employees	19,418.37
Salaries to Official Publication Employees	750.00
Salaries to Real Estate Employees	360.00
Social Security, Taxes, Unemployment	1,596.01
Supreme & Lodge Bonds, Workmen's Compensation	-0-
Official Publication of "Tėvynė"	1,858.56
Real Estate Taxes	4,982.64
Real Estate Insurance and Miscellaneous expenses	6,008.52
Rent	350.00
Fraternal Expenses	1,332.15
Fraternal Sundries Expenses	106.50
Travel and Expenses	6,753.58
Actuary's and Notary's Fees	2,420.00
Legal Fees	225.00
Commission to Organizers	-0-
Commission to Lodge Secretaries	-0-
Postage and Telephone	1,980.52
Printing and Stationary	1,490.85
Office maintenance and sundries	3,371.27
Investment Expenses	4,208.22
State Insurance Department's Fee	93.50
Pensions to Employees	969.54
Fraternal Development Allowance	113.60
Returned dues	386.82
Accrued Interest on Bond Purchase	2,861.76
Inventor	250.00
Total Disbursements	\$ 84,549.51

INVESTMENTS

INCOME: Matured or Called Bonds	\$125,000.00	\$125,000.00
INVESTED: Purchased United States		
Treas. NTS	\$ 99,265.63	
Money Market Account	50,000.00	\$149,265.63

Genevieve Meilunas, Secretary

1983 m. balandžio 1 d. Apdrauda išmokėta velionės sūnui Frank A. Želvis. Pridėtinė apdrauda išmokėta velionės sūnui Frank A. Želvis ir seseriai Mary Wodman.

Isabel Budusky, 64 Kuopa, Baltimore, Md., gimusi Maryland. Prie SLA prisirašė 1948 m. vasario 5 d., mirė 1989 m. kovo 9 d. Apdrauda išmokėta velionės sūnui Francis J. Budusky.

Nuo 1989 m. pradžios iš viso: \$15,877.00

IŠMOKAMOS LIGOJE PAŠALPOS

1989 m. sausio 28 d. **Antanas Žemaitis**, 42 Kp., Grand

SLA istorija parašyta ir SLA istoriją sukūrusių nuotraukų albumas Amerikos lietuvių suorganizuotą gyvenimą nušviečia visoje kultūrinėje lietuvių kūrimesi stadi-

Rapids, MI 3 sav. 5 d.

1989 m. vasario 11 d. **Bernice Kantrimas**, 185 Kp., Chicago, IL 12 sav.

1989 m. kovo 11 d. **Josephine Jimas**, 214 Kp., St. Louis, MO 7 sav. 4 d. **Antaninā Macejūnas**, 23 Kp., Shennandoah, PA 12 sav.

1989 m. kovo 25 d. **Pranas Krilavičius**, 236 Kp., Keswick, Ont., Canada 8 sav.

Nuo 1989 metų pradžios išmokėta iš viso: \$521.63

joje Amerikoje. Istorija parašyta populiariai lietuvių ir anglų kalbomis. Abu tik \$6.00, kurie skiriami paštui persiuntimui.

1989 m. kovo 11 d.

Leonard J. Bukauskas, 63 Kuopa, Chicago, Ill., gimęs Chicago, Ill. Prie SLA prisirašė 1944 m. sausio 4 d., mirė 1989 m. vasario 4 d. Apdrauda išmokėta velionio žmonai Eleanor J. Bukauskienei.

Veronika Žukauskas, 68 Kuopa, Lee Park, Pa., gimus Lietuvoje. Prie SLA prisirašė 1923 m. sausio 14 d., mirė 1989 m. vasario 17 d. Apdrauda išmokėta velionės dukteriai Vandai V. Urban.

Domicelė Bubelienė, 77 Kuopa, Rockford, Ill., gimus Lietuvoje. Prie SLA prisirašė 1952 m. sausio 10 d., mirė 1989 m. sausio 31 d. Apdrauda išmokėta velionės sūnui Vytautui Bubeliui.

Petronė Simons-Petrus, 102 Kuopa, Haverhill, Mass., gimusi Lietuvoje. Prie SLA prisirašė 1930 m. kovo 3 d., mirė 1987 m. gruodžio 2 d. Apdrauda išmokėta velionės dukteriai June P. Southworth.

Elena Silakienė, 219 Kuopa, Roslyn, Wash., gimusi Lietuvoje. Prie SLA prisirašė 1937 m. kovo 1 d., mirė 1988 m. gruodžio 30 d. Apdrauda išmokėta velionės dukteriai Patricia Wenstrom.

Mikas Šileikis, 226 Kuopa, Chicago, Ill., gimęs Lietuvoje. Prie SLA prisirašė 1925 m. rugpjūčio 2 d., mirė 1987 m. gruodžio 17 d. Apdrauda išmokėta Domui Adomaičiui, Independent Executor of the Estate of Michael J. Šileikis.

Paul Stankus, 342 Kuopa, Easton, Pa., gimęs Lietuvoje. Prie SLA prisirašė 1972 m. gruodžio 31 d., mirė 1989 m. vasario 5 d. Apdrauda išmokėta velionio žmonai Mary R. Stankus.

Olga Brašiškis, 359 Kuopa, Dorchester, Mass., gimus Boston, Mass. Prie SLA prisirašė 1961 m., gruodžio 30 d., mirė 1989 m. vasario 7 d. Apdrauda išmokėta velionės seseriai Edna E. Jakowicz.

1989 m. kovo 25 d.

Petras Matulevičius, 1 Kuopa, Edwardsville, Pa., gimęs Lietuvoje. Prie SLA prisirašė 1931 m. sausio 11 d., mirė 1988 m. gruodžio 28 d. Apdrauda išmokėta velionio dukteriai Marilyn Regalis.

Joanna Želvis, 36 Kuopa, Chicago, Ill., gimus Chicago, Ill. Prie SLA prisirašė 1976 m. rugsėjo 1 d., pridėtinė apdrauda apsidraudusi

1989 m. kovo 6 d.

VISŲ SLA KUOPŲ VALDYBOMS

Gerbiamieji:

SLA 63-asis SEIMAS įvyks 1989 m. birželio-June 23 dieną, WICKLIFF INN, 2861 Euclid Avenue, Wickliffe, Ohio 44092.

SLA kuopos, kurioms rūpi Susivienijimo tolimesnis bujėjimas ir pažanga, norės ir šiame Seime įnešti įNEŠIMŲ. SLA Konstitucijos XIX Skyrius, 2 Paragrafas nusako, kad kuopų įnešimai turi būti raštu atsiųsti į SLA Centrą ne vėliau 90 dienų prieš Seimo susirinkimą.

Prašau visų SLA Kuopų ĮNEŠIMUS atsiųsti pagal Konstitucijos nurodymą nustatytu laiku, kad juos galėtų peržiūrėti Istatų komisija ir kad vėliau būtų galima paskelbti "Tėvynėje" bei išspausdinti Seimo Darbų Knygoje.

Seimo proga prašome visas kuopas, pagal nusistovėjusią tradiciją, paskirti auką SLA TAUTINEI FONDACIJAI, MOKSLEIVIŲ ar NASLIŲ-NASLAICIŲ FONDAMS.

Su pagarba,

Genovaitė Meiliūnienė
SLA Sekretorė

March 6, 1989

TO ALL LODGE OFFICERS:

The 63-rd Lithuanian Alliance of America CONVENTION will be held June 23, 1989 in Cleveland, Ohio. Headquarters: WICKLIFFE INN, 28611 Euclid Avenue, Wickliffe, Ohio 44092.

All Lodge members concerned with the growth and welfare of the Lithuanian Alliance of America have the right and privilege to propose Amendments to the Constitution in accordance with Article XIX, paragraph 1.

Proposed Amendments must be submitted to the Committee-on-Laws at least 90 days prior the Convention date according to paragraph 2.

Please submit your Lodge's proposals which must be reviewed by our Committee-on-Laws, published in our organ "Tėvynė", and finally published in the Convention Report Book.

According to tradition, we remind all lodges and its members to make a contribution to our Lithuanian National Foundation, Student Fund and/or Widows and Orphans Funds.

Sincerely,

Genevieve Meiliunas
Secretary

The Presidium of the 1988 Conference of the Supreme Committee for Liberation of Lithuania, held in Boston, Nov. 11-13, 1988. From left to right: Dr. Jonas Stiklorius [secretary]; Mykolas Pranevičius; Dr. Elena Armanas; Jurgis Valaitis; Teodoras Blinstrubas [chairman]; Bronius Bieliukas [vice chairman]; and Mr. Juras of London, England.

IŠ ALTO pirmininko G. Lazausko VLIKO seimui sveikinimo

Lietuvių tauta visais laikais buvo gyva ir ištverminga. Ji atsilaikė prieš Lietuvos priešus ir pavergėjus. Ir dabar šis VLIKO seimas vyksta mūsų tautos gyvastingumo ženkle.

VLIKO seimas mini ir 45 metų kovingos veiklos sukaktį.

Ypač iš mano atminties niekad neišdils, kai VLIKas pogrindyje 1944 m. vasario 16 d. paskelbė atsišaukimą, tais vokiečių okupacijos laikais, kada tą dieną slaptai buvo padėti vainikai and Vinco Kudirkos ir dr. Basanavičiaus kapų, tą dieną Vasario 16-tosios proga man teko viešai kalbėti Kaune, Karmelitų bažnyčios buvusioje salėje, panaudojant be jokios baimės pogrindžio spaudos mintis, nors vokiečių saugumui sekant.

Tai buvo prieš 45 metus. VLIKo paskelbtoji 1944 m. deklaracija galioja ir dabar, ir Lietuva bus išlaisvinta.

Tada politinės lietuvių grupės, kaip tautos politinės minties reikėjos ir vykdytojos, nutarė sujungti visas jėgas bendram darbui ir sudarė VLIKą — Vyriausiąją Lietuvos Išlaisvinimo Komitetą. Taip pat VLIKas savo istorinėje deklaracijoje įrašė, kad VLIKas palaikys glaudžius ryšius ypač su Amerikos lietuviais.

Amerikos Lietuvių Taryba didžiai vertindama VLIKą, kaip Vyriausiąją Lietuvai Išlaisvinti Komitetą, sveikina jį 45 metų sukakties proga ir linki darbingo ir reikšmingo veiklos.

Amerikos Lietuvių Tarybos sudaryta delegacija šiais metais vasario 22 d. Atstovų rūmuose minint Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo 71 metų sukaktį. Iš kairės: J. Laučka, Ginta Palubinskaitė, Milda Vaivadienė, Eugenija Pazneikienė, Darius Sužiedėlis, N. Gierštikienė, dr. P. Kaufmanas, kongr. Frank Annunzio, pravedęs Atstovų rūmuos minėjimą, dr. D. Krivickas, kun. A. Dranginis, sukalbėjęs invokaciją, Jim Wright, Atstovų rūmų pirm., dr. J. Genys, G. Lozoraitienė, M. Samatienė, kun. dr. T. Žiūraitis ir J. Čikotienė.